«Тасдиқ мекунам»:
Директори Институти
забон ва адабиёти ба номи
Рӯдакии АМИТ
д.и.ф. Шарифзода Ф.Х.
«24» январи 2023

ХУЛОСАИ ШУЪБАИ ТАЪРИХИ АДАБИЁТИ ИНСТИТУТИ ЗАБОН ВА АДАБИЁТИ БА НОМИ РӮДАКИИ АМИТ

Ба диссертатсияи номзадии Жумакулов Жамшид Панжиевич дар мавзуи «Мунҷики Тирмизӣ ва муҳити адабии Чағониён дар асри X ва ибтидои асри XI», ки дар Институти забон ва адабиёти ба номи Рудакии АМИТ ба анҷом расидааст.

Муаллифи диссертатсия унвонҷӯи шуъбаи таърихи адабиёти Институти забон ва адабиёти ба номи Рӯдакии АМИТ мебошад.

Роҳбари илмӣ номзади илми филология Маликова Анзурат Садуллоевна (Анзурати Маликзод) мебошад.

Диссертатсия дар ҷаласаи шуъбаи таърихи адабиёти Институти забон ва адабиёти ба номи Рӯдакии АМИТ аз 18. 01. 2022, суратҷаласаи № 1 ба ҳимоя тавсия дода шудааст.

Аз муҳокимаи диссертатсия чунин натиҷагирӣ шуд:

Диссертатсия дар сатҳи хуби илмӣ-назариявӣ таълиф гардида, мавзӯи баҳси он «Мунҷики Тирмизӣ ва муҳити адабии Чағониён дар асри X ва ибтидои асри XI» мебошад.

Диссертатсия аз муқаддима ва 3 боб (2 фасл дар боби якум, 2 фасл дар боби дуюм ва 4 фасл дар боби сеюм) хулоса ва китобнома иборат мебошад. Мавзуи мавриди таҳқиқ нав ва муҳим буда, унвонҷӯ кӯшиш кардааст, ки дар асоси маълумоти сарчашмаҳои адабию таърихӣ ҷойгоҳи муҳити адабии дарбори хонадони Чағониёнро дар инкишофи шеъру адаби форсии тоҷикӣ муайян намояд.

Хонадони Чағониён яке аз марказҳои муҳимми илму адаби наҷибзодагони ориёӣ буда, барои аҳли ҳунару эҷод дар дарбори худ шароит ва имкони мусоид фароҳам оварда буданд. Бинобар ин аҳли сухан аз шаҳрҳои гирду атрофи он мисли Балху Систон ва Марву Ҳирот барои такомули эҷоду ҳунари худ ба дарбори волиёни Чағонӣ паноҳ бурдаанд. Зимни омӯзиши тамоюлҳои адабии доираи адабии Чағониён муаллифи рисола ба масъалаҳои муҳимми рӯзгор ва осори яке аз

чеҳраҳои намоёни ин доираи адабӣ Мунҷики Тирмизӣ низ эътибори ҷиддӣ додааст.

Мақсад ва вазифаҳои тадқиқот: Ҳадафи асосии рисола омӯзиши зиндагӣ, ҳаёти адабӣ, мероси боқимондаи шоир, муайян намудани мухтассоти ҳунарии ашъор ва ҷойгоҳи Мунҷики Тирмизӣ дар адабиёти форсии тоҷикӣ мебошад. Барои расидан ба ин ҳадаф саъй намудем, ки тамоюлҳои адабии муҳити адабии Чағониён, шоирони ҳамзамони Мунҷик ва хусусиятҳои ҳунарии осори онҳоро муайян намоем.

Дар меҳвари асосии таҳқиқот ҳалли вазифаҳои зерин қарор гирифтаанд:

-муайян кардани вазъи сиёсию иҷтимоӣ ва адабии муҳити адабии Чағониён дар нимаи дуюми асри X ва ибтидои асри XI;

- нишон додани ҷойгоҳи муҳити адабии Чағониён дар таҳаввули шеъри форсии тоҷикӣ;

- қиёс кардани тамоюлҳои адабии муҳити адабии Чағониён ва Сосониён;

-баррасии осори адабии муҳити адабии Чағониён ва муқаррар кардан мухтассоти ҳунарии эҷодиёти ҳамзамонони Мунҷик;

- таҳқиқи рӯзгори Мунҷики Тирмизӣ;

- омӯзиши осори адабии Мунҷики Тирмизӣ;

-таҳлили сохторӣ, сабкӣ ва хусусиятҳои адабии ашъори Мунҷик.

Нависарии илмии таҳқиқ: Навоварии илмии диссертатсия аз он иборат аст, ки бори нахуст дар илми адабиётшиносии тоҷик паҳлуҳои гуногуни ҳаёту фаъолият, мероси адабӣ ва мазмуну муҳтавои ашъори яке аз симоҳои машҳури адабиёти нимаи дувуми асри X ва аввали асри XI, саромади навъи адабии ҳаҷв будани Мунҷики Тирмизӣ мавриди таҳқиқ ва арзёбӣ қарор гирифтааст. Дар диссертатсия зиндагиномаи шоир ва мероси боқимондаи ӯ, хусусан маҳорати шоирӣ, андешаҳои ахлоқӣ, иҷтимоию адабии шоир ва корбасти санъатҳои бадеъӣ дар ашъори Мунҷик дар алоқамандӣ бо тамоюлҳои адабии муҳити адабии Чағониён ва эҷодиёти шоирони муосираш баррасӣ шудаанд. То ба имрӯз дар Тоҷикистон ҳаёту фаъолият ва осори шоир дар шакли як диссертатсияи илмӣ таҳқиқ нашудааст. Ҳамзамон бо ин, навигарии илмии диссертатсияро нуктаҳои зер ташкил мекунад:

-бори нахуст ҷанбаҳои гуногуни осори адабии Мунҷики Тирмизӣ мавриди пажӯҳиш қарор дода шудааст;

-шахсияти шоир ба ҳайси саромади навъи адабии ҳаҷв дар замони хеш исбот шудааст;

- бори аввал мавзую мухтаво, чанбахои бадеӣ, сабку услуби ашъори боқимондаи шоир таҳлилу таҳқиқ гардидааст;

- вижагиҳои ҳунарии шеъри Мунҷик ва ҳамасрони ӯ бо қиёсу муқобила равшан карда шудааст.

Аҳаммияти назарӣ ва амалии таҳқиқ: Дар он аст, ки натиҷаҳои бадастомада барои таҳлилу баррасии масъалаҳои гуногуни адабиётшиносӣ, махсусан омӯзиши зиндагинома ва баррасии ашъори боқимондаи Мунҷики Тирмизӣ дар робита бо пажӯҳиши мероси адабии муҳити адабии Чағониён, сабку хусусиётҳи бадеъии ашъори адиб мусоидат хоҳанд кард. Диссертатсия барои муҳаққиқоне, ба таҳқиқи ашъори Мунҷики Тирмизӣ ва адабиёти нимаи дувуми асри X ва аввали асри XI мепардозанд, маводи фаровони назарӣ дода метавонад.

Диссертатсияи Жумакулов Жамшид Панжиевич дар мавзуи «Мунҷики Тирмизӣ ва муҳити адабии Чағониён дар асри X ва ибтидои асри XI» дар ҷаласаи шуъбаи таърихи адабиёти Институти забон ва адабиёти ба номи Рӯдакии АМИТ баррасӣ ва ба ҳимоя пешниҳод шудааст.

Дар ҷаласа 9 нафар, аз ҷумла 7 нафар аъзои сексия иштирок доштанд, аз онҳо «тарафдор» - 7, «муқобил»-нест, «бетараф» - нест. Суратҷаласаи № 1, аз 18. 01. 2022.

Раисикунанда -мудири шуъбаи
таърихи адабиёт,доктори илми
филология, профессор
E-mail: sattorzoda @mail.ru
Телефон: (+992) 918 45 98 16 А. Сатторов

Котиб: А. Маликова

Суроға: 734025, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
ш. Душанбе, х. Рӯдакӣ 21.
Тел.: +992 (37) 227-29-07, 221-70-30,
E-mail: iza rudaki17@mail.ru, http://www. iza.tj

Имзои А. Сатторзода ва
А. Маликоваро тасдиқ мекунам:

Нозири калони кадри Институти
забон ва адабиёти ба
номи Рӯдакии АМИТ Х. Нарзиқулова